

IZVJEŠTAJ O ZVANIČNOJ POSJETI MINISTARKE NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA, PROF. DR BILJANE ŠĆEPANOVIĆ, UDRUŽENOM ISTRAŽIVAČKOM CENTRU EVROPSKE KOMISIJE, SEVILJA, ŠPANIJA, 17-21. APRIL 2023. GODINE

Crnogorski tim je u Sevilju stigao 17. aprila 2023. godine.

Prvog zvaničnog dana posjete (18. aprila 2023. godine), crnogorska delegacija, predvođena ministarkom Šćepanović, sastala se sa predstavnicima Agencije za inovacije i razvoj Andaluzije IDEA i Univerziteta u Sevilji.

Agencija za inovacije i razvoj Andaluzije (IDEA), javna institucija pridružena Regionalnom ministarstvu ekonomije, finansija i evropskih fondova Španije, razmijenila je iskustva kada je u pitanju inovacioni ekosistem, podrška projektima u oblastima pametne specijalizacije, privlačenje stranih investicija, S3 tematske platforme, finansijsko upravljanje i jačanje konkurentnosti. Delegacija je imala priliku da se sastane sa direktorom IDEA-e, Miguelom Angelom Figueroom Tevom, i predstavnicima Agencije, koji su detaljno predstavili strukturu S3 sistema, institucionalni okvir za upravljanje i implementaciju strategije, programske sadržaje i međunarodne projekte vezane za S3.

Crnogorska strana je predstavila dosadašnji napredak Crne Gore i model implementacije S3 i inovacionih programa kroz Inovacioni fond Crne Gore, a tim IDEA je prepoznao da je Crna Gora u potpunosti uskladila pristup sa praksom EU i može biti kredibilan partner u budućim zajedničkim projektima.

Sledeći sastanak održan je sa predstavnicima Univerziteta u Sevilji, osnovanog 1505. godine, koji ima 74.000 studenata, što ga čini drugim po veličini u Španiji. Na Univerzitetu su našu delegaciju primili: prorektorka za institucionalnu saradnju i internacionalizaciju gospođa Carmen Vargas, prorektorka za nastavu, gospođa Cristina Yanes, prorektor za transfer znanja, gospodin Felipe Roda, prorektor za istraživanje, gospodin Julian Martines i direktorka Centra za cjeloživotno učenje, gospođa Angeles Gallego.

Predstavnici univerziteta predstavili su studijske programe i programe cjeloživotnog učenja Univerziteta koji su relevantni za pametnu specijalizaciju, predstavili su Sekretarijat za transfer tehnologije, Evropski univerzitet za građane budućnosti „Odisej“, čiji je član odnedavno i Univerzitet Crne Gore, i način na koji je uspostavljena saradnja između akademskog i poslovnog sektora u Andaluziji, što je veoma dragocjeno iskustvo za našu zemlju.

Obje delegacije su konstatovale da postoji veliki prostor za nastavak saradnje kroz bilateralne naučno-istraživačke i inovacione projekte, u oblasti tehnološkog transfera, razvoja koncepta pametnih gradova itd., pa je dogovoreno da se u narednom periodu organizuju posebni sastanci o ovim temama, uz uključivanje svih relevantnih ciljnih grupa u Crnoj Gori.

Drugog dana posjete (19.04.2023.) imali smo radnu večeru sa predstavnicima Udruženog istraživačkog centra - Joint Research Center (DG JRC), razgovarajući o mogućnostima buduće saradnje i pozicioniranju Crne Gore kao S3 uzora za region.

Treći dan posjete (20.04.2023.) bio je posvećen posjeti Udruženom istraživačkom centru DG JRC Sevilja, gdje je smješten glavni S3 Tim Evropske komisije.

JRC je jedan od generalnih direktorata Evropske komisije čija je ključna odgovornost kreiranje politike EU zasnovane na nauci. Decentralizovana struktura JRC-a nalazi se širom Evrope – od Belgije i Njemačke, preko Holandije, do Italije i Španije. JRC od 2011. godine pruža stručnu i naučnu podršku regionima i zemljama širom Evropske unije, ali i državama kandidadita za članstvo u EU, u dizajniranju i implementaciji koncepta pametne specijalizacije.

Crna Gora je uspostavila saradnju sa JRC-om u ovoj oblasti 2017. godine, kada se pridružila platformi S3, počela jačati administrativne kapacitete i 2019. godine postala prva država koja nije članica EU koja je uz podršku JRC tima za pametnu specijalizaciju usvojila S3 Strategiju 2019-2024. Ova podrška je nastavljena i tokom implementacije ovog strateškog koncepta, tako da je i danas JRC jedan od ključnih partnera Crne Gore na ovom putu, što potvrđuju i riječi direktora Landabaso, koji je pohvalio napredak Crne Gore, ukazao na njenu naprednu ulogu u regionu Zapadnog Balkana i istakao važnost uspješnog primjera implementacije S3, koji ima potencijal da podstakne razvoj ovog regiona.

Crnogorski tim je tokom posjete predstavio put Crne Gore u implementaciji koncepta pametne specijalizacije, ukazao na brojne izazove na tom putu, način njihovog prevazilaženja i ukazao na buduće planove. Predstavljena je i uloga Fonda za inovacije Crne Gore u realizaciji S3 i programa za inovacije. Posvećenost svih aktera u Crnoj Gori uključenih u ovaj proces ocijenjena je impresivnom i ohrabreni smo da nastavimo rad na reformi aktivnosti.

Posjeta je završena predavljanjem primjera Katalonije iz RIS3 tima Katalonije. Crna Gora je prepoznala da se radi o veoma sličnom modelu primjene koncepta i dogovoreni su sastanci sa S3 timom i timom Fonda za inovacije Crne Gore kako bi se definisale buduće zajedničke aktivnosti.